

REDACTIA:

și
ADMINISTRAȚIA:
Batthyányi utca Nr. 2

Artioli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concurse, inserțiuni precum și taxele de abonament se trimit administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODĂTĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI
PENTRU
AUSTRO-UNGARIA:
Pe un an: 10 cor.
Pe 1/2 an: 5 cor.PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂTATE:
Pe un an 14 franci.
Pe 1/2 an 7 franci.Telefon pentru oraș și
comitat Nr. 266.

Roma.

Tulpina arborelui latin, Roma, își serbează aniversarea de 50 ani a uniunii sale și din acest prilegiu aranjează o expoziție.

Pe pământul clasicismului latin, alături de monumentele culturii vechi pe cari le-a păstrat Roma, sunt întocmirile culturii moderne. Vizitatorul are înaintea ochilor săi istoria culturii dela întemeierea Romei până astăzi.

În celelalte capitale ale continentului află reprezentată lumea nouă. Din lumea veche vezi numai frânturi în muzee. În Roma din contră află lumea veche în realitatea ei, pe care este zidită lumea nouă și aceea lume este lumea noastră latină.

Acea ce ai învățat în carte despre cele șapte colini pe cari eră zidită Roma locul răpirei, Sabinelor, vatra Vestalinelor, foruri, amfiteatruri arcuri triumfale, colonne toate le află. Ciceronul îți arată colinele și te duce pe ele, te oprește la locul unde spune tradiția că au răpit Romanii pe Sabine, îți arată locul unde după tradiție a lăptat lupoaica pe Romulus și Remus, forul roman, și așa mai departe vezi cu ochii că aceea ce ai învățat despre originea sa nu este o poveste ci o realitate.

Nu pot uita nici când impresiile adânci ce ni-le-a făcut acești morminți ai lumii vechi.

Între acești morminți află zidită o lume nouă Roma modernă. Dar în aceasta lume viie află acelaș tip de roman, aceeaș limbă, acelaș temperament. Și mă pomeni că mă înțeleg dăbinele cu oamenii și fără de talmaciu.

Zilele câte le-am petrecut în Roma au fost o uimire pentru noi și am înțeles pe Șincal și soții săi, că aici s'a trezit în ei cunoștința latinității lor.

Atunci am zis, că n'ar trebui să lipsească nici un român cărturar dela vizitarea acest pământ strămoșesc.

Acum este bună ocaziune a o face aceasta. Dar n'am cetit să se facă alte pregătiri de a vizita expoziția din Roma, afară de a seminaristiilor din Caransebeș și a gimnaziștilor din Brașov.

Rezerva aceasta provine deoparte din influința catolicismului asupra societății noastre, căci catolicismul din motive înțelese pentru el, nu poate lua parte la sărbarea Uniunii Italiei, ce atinge sfera intereselor papismului. De alta parte provine din lipsă contactului nostru cu Italia, mai puțin cercetată și așa mai puțin cunoscută de Români decât oricare stat din Europa.

Considerațiile papismului însă n'ar trebui să influențeze lumea românească nici cea greco-catolică, căci noi am merge ca români la mama noastră romană, iar nu ca confesiune; iar pentru cei ce au uitat de Roma, acum ar fi prilegiul să o cunoască și să renoiască legăturile cu ea, căci aceste legături ne-ar aduce o nouă întărire a cunoștinței de neam mare.

Îndeosebi pe generația mai nouă dela noi să obsearvă consecințele culturii locale: unilateralitatea îngustă la vederi ce dă figuri streine de spiritul românesc. O privire în cultură latină ar fi o îndrumare spre cultura românească.

Impresiile mari produc hotărâri mari, și noi suntem siguri că impresiile mari ale Romei ne-ar aduce hotărâri mari, de a înălța instituțiile noastre culturale, cari astăzi tânjesc în lipsa de interes.

Cea mai bună carte este cartea vieții. Iată aici s'a deschis în Roma o carte a vieții, la care aleargă lumea din toate părțile. Numai noi cari stăm mai aproape de aceea viață să lipsim?

E falsă părerea, că călătoriile sunt un lux dinpotrivă cel mai real câștig pentru viață, pentru că ele largesc vederile și ne dau îndrumări, aici spre cultura națională. Dovadă că cel mai real popor, englezul, călătorește mai mult.

În Germania e obiceiul, că studenții în ferii pleacă prin țară pedestri, câte doi în ortăcie. Și într'un an vizitează un colț de țară în alt an altul așa încât pe când își termină studiile, cunosc întreaga Germania. Și toate aceste cu puține parale căci pe tren nu dau bani, conac capătă și așa celelalte ale gurei la face ca un modest drumar cum este el învățat acasă. Ce capital de cunoștință, își adună acesta pe când iasă în viață.

De ce nu s'ar putea introduce și la noi această practică între studenți? Înțelegeți ce ar fi pentru studentul Ardelean o călătorie în Banat și vice-

versa. Și s'ar obișnuî intelectualii noștri a călători eftin. Ce folos i-ar lua la aceste experiențe și la călătoriile din străinătate, pentru că obișnuî la călătorii de sigur l-ar duce obișnuința și în străinătate.

Nu zicem să plece nime pedestru la Roma, dar să plece fără petenții de lux numai din interes de a învăța și va fi surprins ce eftină este călătoria până la Roma.

† Iosif Sterca Șuluț.

A mai părăsit un suflet șirul pușinilor noștri bătrâni iluștri, foștii mărtori a unor vremuri mari. Acest suflet este al veneratului președinte al »Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român« Iosif Sterca Șuluț de multe fapte bune învrednicitul octogenar și vrednic descendent al nobilei familii române Sterca Șuluț de Cărpiniș.

S'a născut în 1827 10 Sept. în Cămpeni. Studiile și le-a făcut în Cluj, Murăș-Oșorhei și Budapeșta. Dela 1849—61 a ocupat diferite funcțiuni în administrație; la 1861 a fost ales de vice-comité al comitatului Cetatea-de-Baltă. Începând cu anul 1869 până la 1881 a funcționat ca consilier la tribunal. În funcțiunile acestea prin purtarea sa corectă a stors recunoștință delo superiorii săi, ca contele Béldi, Bethlen și cancelarul curții imperiale contele Haller.

Ca fiu al națiunii române a purtat totdeauna la inimă necazurile și nevoile acestui neam. În urma meritelor câștigate pe aceste terene a fost ales de vicepreședinte al »Asociațiunii« iar după retragerea mult meritatului și regretatului Dr. Alexandru de Mocsony i-s'a încredințat conducerea acestei însoțiri culturale, pe care a condus-o până în zilele din urmă cu pricepere și tragere de inimă.

Duminecă în 20 martie 2 aprilie a fost înmormântarea, ultimul act creștinesc de onoare săvârșit de Excelența Sa mitropolitul Mihali însoțit de o frumoasă suită din clerul său.

A vorbit canonicul Dr. V. Suci Dr. V. Bologna directorul școlii de fete a »Asociațiunii.« În numele »Asociațiunii« a vorbit foarte frumos emoționând pe toți ascultătorii vicepreședintele DI Andreiu Bârșeanu simpaticul și vrednicul profesor delo Brașov.

Odihnească în pace!

Cătră elevi.

Sunteți aici ca să vă pregătiți, pentru că mâne să urziți sufletele filor neamului nostru, să vă pregătiți

a croi norocul și viitorul nostru al tuturor. Iar dacă voi nu vă veți deschide inimile și mintea sfaturilor și îndemnurilor, tuturor învățăturilor, cari pornesc delo dascălii voștri veți plecă de aici mai săraci, mai răi și mai nefericiți decum erați la venirea voastră aici. Și dascălii voștri sunt de două feluri: dascăli, cari vă învață prin grai viu, în sala de învățământ, supraveghindu-vă toate mișcările și dascăli, cari vă învață prin scris pretutindenea și în toată bună vremea și sunt ai neamului întreg. Dascălii aceștia sunt de mare preț, doar scrisul „nu e deosebit de grai: e numai grai frumos, îngrijit, adunat la un loc, care călătorește prin locuri și răsbate prin vremuri; și el ca și vorba vine din suflet și se duce la suflet“ (Iorga.)

Să nu vă pară învățăturile din un studiu ori altul lucru de prisos, cari nici când nu le veți putea utiliza, căci nimic în lumea aceasta nu e fără scop, chiar și cel mai mic lucru din univers își are valoarea sa netăgăduită. Tot asemenea orice învățătură, orice cunoștință fie cât de neînsemnată își are rostul său și poate nici nu vă gândiți ce folos vă poate aduce în viața de mâne. — Fiți ca Făt-frumos din poveștile strămoșilor, care ia samă și la furnicile mărunte cari își duc bucuria și avutul preste drum, zic ia samă și nu le calcă în picioare ei le cruță și ajută. Și Făt-frumos nici nu visează că vietățile acestea mici i-l vor scoate odată, drept răsplată, din cele mai grele primejdii.

Nimic nu vă pară prea greu și prea plictisitor. Munciți cu întreaga ființă deoarece munca e vrăjmașul cel mai neîmpăcat al plictiselii iar nădejdea în ajutorul și răsplata dumnezeiască înlătură pedicile și greutatele vrăjindu-vă puteri noi la cari altcum. nici nu ați cugetă. Mă doare sufletul când văd că lecțiile practice vă ostenesc în așa măsură, mă doare, fiindcă dovedeți prea puțină însuflețire. Omul însuflețit nu cunoaște oboseala; Soldatul care se luptă cu entuziasm pentru moșie nu simte durere și nici cum îi curge sângele din rană. Și dacă vorbele mele nu vă pot însufleți în deajuns, gândiți-vă la sărăcia și întunericul de acasă gândiți-vă la folosul din viitor ce poate răsări pentru frați în urma ostenețelor voastre, de aici gândul acesta și nădejde că veți putea mâne poimâne alina dureri și împrășchia scămeții de besnă, să vă însuflețească și să încălzească inimile. — Lecțiile practice vă dau prilej de a practica cunoștințele culese din disciplinele pedagogice, umane și reale. Și dacă nu vă dedați aici a aplica învățăturile, a lega școala cu viața cu lumea mare, nu veți putea isbui cu desăvârșire nici odată în slujba voastră de luminatori ai neamului. Căutați cu înzistență să pătrundeți în sufletul copiilor, în urzala aceea fină și gingașă adusă de acasă și care reoglindește atât de limpede în ochii vii, în seninul înviorător și etern al tinereții. Și când simțiți oboseală sorbiți din privirile curate ale copiilor viață și putere nouă și gândiți-vă la mulțimea ochilor ce tânjesc în întunericul satelor așteptând razele binefăcătoare cari se vor revărsa prin școală, prin dascăl asupra lor.

Dar mai mult mă copleșește durerea când observ o păcătoasă nepăsare față de limba maternă. Doar limba este mijlocul, este materia prin care se manifestează sufletul neamului. Văd cum de greu vă apucați să cetiți paginile frumoase ale scriitorilor noștri de frunte în cari e eternizată durerea și bucuria neamului, faptele mari și simțămintele curate, nobile, ale înaintașilor noștri. Mă doare codirea îndărătnică de a ajunge la o stăpânire deplină a limbii, a bogăției și a legilor ei. Ziceți că e prea obositoare munca? Dar mamele voastre nu s'au ostenit ele oare învățându-vă să vorbiți? Decăteori a trebuit să repeșasca

un cuvânt ca să-l poți rosti și voi? Câtă sdroabă, câtă trudă n'a îndurat ea până ce va făcut să înțelegeți și să vă faceți înțeleși? Omul acela care nu-și iubește limba nu-și iubește mama, uită jertfele aduse de mamă, uită de iubirea de mamă și uită de tot ce e mai sfânt chiar și de Dumnezeu. Doar iubirea față de Dumnezeu răsare din iubirea față de mamă iar iubirea față de mamă numai atunci e adevărată când noi vom cinși și iubi tot ce-am învățat ce avem dela mamele noastre.

Doar „limba e și haina gândurilor și simțămintelor noastre“ și dacă n'ar fi ea gândurile noastre n'ar putea ieși nici când la iveala, nu s'ar putea lămuri ar rămâne în îngustele odăițe ale sufletului unde ar pieri. Numai cu ajutorul limbei se nasc, și se limpezesc gândurile, prind formă, devin veșnice. Limba e ploicica caldă care face să incolțească sămințele din arături și iarba arsă de frigul iernei, și e asemenea vânturilor, line atât de plăcute plugarilor, vânturi cari fac să rodească holda, să prindă spicul grăunțe. Cine nu știe limba sa bine, rămâne cu sufletul sterp ca și spicele ridicate! —

Și dacă nu veți stăpâni limba cum veți putea împărtăși cunoștințele catehumenilor noștri? Cum veți putea lumina, întări mintea și îmbunătăți inimile? Cum veți vol să creșteți caractere? Doar limba maternă e unul dintre cei mai puternici stâlpi ai educației. Aceasta ni-o învață și stărițul pedagogiei germane, Herbar! Cred că înțelegeți acum valoarea cea mare ce posedă limba maternă în educație. Și acum la muncă! Cetiți și culegeți din cărțile cari vă stau la dispoziție, strângeți și prelucrați cu sârguința albinei! Munciti pentru binele neamului pentru fericirea fraților spre mângăierea părinților vostri. Căutați ca prin munca voastră să „ridicați mulțimea la o nouă demnitate de viață“. E datoria sfântă a fiecăruia dintre voi să ne străduim a mângăia mulțimea din care facem parte și din care la aparența ne-am rupt, care e sărmană și năcajită, zic e datoria noastră a o lumina și a o înălța la o viață mai bună spre care nizuește și la care are dreptul. Luminând astfel, răsplata nu va lipsi, ia va veni și va fi mare, că va răsări în sufletul fiecări muncitor conștiu de datoria și chemarea sa (Platon.)

Nicolae Regman.

Pentru învățători.

Suntem rugați să publicăm următorul apel al Asociațiunii sanatorice „Principele Iosif“.

Nici o clasă a societății nu este cruțată de tuberculoasă. Deși nu în aceeaș măsură, pretutindenea își seceră victimele fără pic de îndurare. Tuberculoasa distruge într'un mod spăimântător și rândurile învățătorimei. Dar anumite împrejurări favorabile pot nimici bacili acestei boli ucigătoare. Situația materială nu li permite însă învățătorilor să-și procure aceste mijloace eficace, iar în sanatoare în așa măsură sunt angajate locurile încât și aici învățătorii foarte cu greu pot pătrunde. Față de acest inconvenient dispoziția Asociațiunii sanatorice „Principele Iosif“, ca să primească în sanatorul său gratuit câte 10 învățători pe an, constituie o schimbare epocală. Astfel și Asociațiunea e în drept să aștepte dela învățători ca uzând de toate mijloacele să o sprijinească în ajungerea scopurilor

ei. Ocaziunea favorabilă o și dă o ordinațiune a ministrului de culte și instrucțiune publică de sub Nr. 804/elu. adresată tuturor a autorităților didactice. Aceasta ordinațiune permite colecta în școli pentru sanator, ceea ce își are asupra băeților urmările binefăcătoare din punct de vedere pedagogic; permite, ca învățătorii să facă cunoscut elevilor scopul nobil al Asociațiunii, să apeleze la ei pentru colectare; permite ca învățătorii să umple coatele distribuite elevilor din clasele inferioare, iar pe cei din clasele mai superioare să-i instrueze la aceasta. — Sperăm, că prin influința mare a învățătorilor se vor adună sume considerabile pe seama Asociațiunii sanatorice, câștigând astfel și sanatorul și societatea.

Cuvântarea D-lui Ion Kalinderu.

În scrierea „Iconografia sau arta de a zugrăvi templele și icoanele bisericesti“, prea sf. Chenadie, — întru fericire răposatul episcop al Râmnicului — urmărind istoria picturii din muntele Athos, ne spune că opera de regenerare a lui Panselin, deși privită rău de unii, a fost totuș continuată în muntele Athos, întâi de zugravul David, apoi de ieromnahul Dionisie Furno Agrafiotul, cel cu manualul „Explicarea zugravilor“, care a fost folosit și de pictorul Damaschin, încetat din viață la începutul veacului trecut.

Merită pomenire și un alt zugrav dela muntele Athos, anume Veniamin care prin 1806—1816 a copiat în miniatură, operele lui Panselin din mănăstirile Protatul, Rusicul și Hilindarul, cum și o icoană din schitul Vatopedului. Copiile le-a transmis meșterului Macarie și servesc încă de modele pentru iconografia Athosului.

Acestea în ce privește iconografia bizantină, în genere. Cât pentru pictura religioasă românească am avut și noi zugravii noștri, aduși anume sau așezați aici. Numele unora din ei se găsesc scrise pe zugrăvelile ce au făcut, ca la Hurezi și în alte părți. Tot aceștia au fost vreme lungă străini, din țările vecine de peste Dunăre — și chiar din Grecia — țări mai înaintate decât noi, fiindcă erau geograficește mai aproape de izvorul artei bizantine. La biserica din Hârlău e îngropat „maistorul Gheorghe Zugravul“, care pare se fi fost grec. Zugravi greci întâlnim și mai târziu, cum e Dima și Gheorghe „istoriograful“, cari iscălesc sub un zăpis ocean la 1692. Ei au lucrat în felul zugravilor din Muntele Athos, pe care li dețineau dela iconografii bizantini și transmiteau arta dela maestru la elev, dar mai ales din tată în fiu, astfel că pictura lor eră, dacă nu o continuare, atunci o ramură a celei bizantine.

Aceasta să vede și din împodobirea bisericilor întocmai ca cele din bizanț, cu picturi menite a arăta Raiul coborît pe pământ, toldeauna gata a primi pe dreptcredincioși. De sus în jos pereții bisericilor sunt zugrăviți cu ființe cerești: ingeri, arhangheli, evangheliști, apostoli și sfinți, cari stau cu toți în slăvire tăcută sub ochii Pantocratorului, ai Maicei Domnului, a chipurilor împărătești care domnesc, ca din Cer, din înălțimna bolților și încoronează întreaga decorațiune. În mijlocul acestei lumi minunate, supranaturale, care răsare — pe un fond albastru în bisericile mai sărace iar în cele bogate pe unul auriu — și ne înconjoară ca un paradis, suntem cuprinși de temere, ca să nu zic de frică religioasă și simțim că o putere divină tronează în aceste chipuri și ne înălță sufletul.

Numai pe zidurile din dreapta și din stânga intrării se găsesc uneori figuri din lumea aceasta: portrete de ale cetitorilor, de ale familiilor lor sau ale apărătorilor bisericii; pe fațada păretelui pronaosului se văd apoi, foarte adesea, două compoziții mai mari înfățișând raiul și iadul, care vestesc pe creștini despre soarta lor.

Această grupare decorativă și semnificativă e imprimată dela Bizantini și reprezintă pentru Occident „Biblia Pauferum” sculptată pe catedralele gotice.

Domnul Profesor Nicolae Iorga, într'un articol: „Meșteșugul de Pictură și Sculptură în Trecutul românesc,” publicat în Convorbiri Literare, zice că „arta se privă ce a niște moaște închise în scumpe cutii, pe care nu e slobod să le deschidă nimeni. Țarii bulgari și sârbi, Cnejii rusești, Voevozii noștri au stat și ei de pază la acest chivot, unde zăcea frumosul cel sfințit, stăpânire dumnezească ce nu se poate înstrăina.” Mai departe adaugă, în ce privește pictura, că: „Moldovei îi ajungea, pe timpul lui Ștefan-cel-Mare, marea sânguință evlavioasă a călugărilor ce urmează datinele grecești și sârbești ale vechilor mănăstiri răsăritene.”

O deosebire, care se poată observa tutuși e, că, pe când Metropola Ortodoxismului se împărția din splendoarea și bogăția orientală, în țara noastră s'a transplantat numai genul picturii. Noi n'am avut bizantinismul orașelor, îmbrăcat în aur mult și cu pietre scumpe, ci bizantinismul dela țară, mai sărac și rafinat. Acestui bizantinism îi lipsește strălucirea și măreția, dar are în schimp un farmec nespuse de naivitate, ceva ca un parfum al sufletului rustic și credincios.

Legătura cu arta bizantină se vede și dela Manuil Panselin încoace, care, fiind ajutat de Domnii români după cum a zis părintele Ghenadie, episcopul Râmnicului, a făcut și pentru țara noastră lucrări, și-a cărui metodă n'a întârziat să fie scrisă într'un tratat.

În 1674, preotul Daniil a găsit în mănăstirea Sf. Sava, de lângă Ierusalim, un vechiu manuscris grecesc intitulat: „Carte despre arta picturii,” cuprinzând sărbătorilor, numele profesiilor cu profesiile lor, vârsta descrierea fizionomiei și a părului apostolilor, cum și colecție de rețete necesară și folositoare iconografiștilor. Această lucrare pare că a întrecut toate tractatele anterioare de acest fel. Ea a fost tradusă în multe limbi, devenind catehismul zugărilor de biserici și asemănându-se mult cu „Livre d'Art” a călugărului Theophil sau Cenino Cenini din Occident.

Dar, în manuscrisul descoperit de Daniil, arătându-se nu numai subiectele, orânduindu-se aproape și culorile ce trebuiau folosite, pictorii erau obligați să reproducă la fel aceleași chipuri, consacrate pe cuvântul că perpetuitatea imaginii lucrurilor sfinte — a ceace este și ce va fi — nu poate să se schimbe.

Individualitatea artistică, înglobată într'o vastă școală, supusă unui hieratism confesional, n'a putut dar nici să se afirme, nici să se desvolte. Puterea creatoare prinsă în marginile unei formule înguste, se văzu condamnată a reface mereu, ca și monahul oriental al Thebaidelor, același vis, aceeași închipuire religioasă.

Astfel toate aceste picturi, cu deosebire cele mai vechi, nu diferă aproape una de alta închipuite după același model, par chiar executate cu același penel; abia dacă se distinge, ici-colo, mâna mai dibace, sufletul mai delicat al unui artist, care a știut să dea câtorva figuri grații și sublimități prerafaelice, de o nuanță specială — singurele expresiuni dealtmintreli admise de bizantinism.

În România pictura religioasă a rămas neschimbată, după cum afirmă și d-l A. Vlahuță în scrierea despre genialul nostru pictor N. Grigorescu, la pagina 4, unde zice:

„Înainte de venirea lui, a lui Grigorescu — în afară de aceea veche, amestecată și risipită pictură bisericească, la care nu se prea uitau cei cari mergeau să se închine, pe care foarte puțini știau s'o prețuiască și din care nimeni nu învăța; ce era de învățat — nici o cărare, nici un semn luminos nu se arătă sufletului artist, care ar fi vrut să afle încotro e adevărul.”

Grigorescu încă se plânge în amintirile sale de lipsa de orientare de pe atunci, spunând că „eră o carte veche, cu slove cirilice, care da rețete dela muntele Athos pentru prepararea colorilor și câteva lămuriri despre vârsta, îmbrăcămintea, vieța și însușirea fiecărui sfânt.” Această carte e desigur lucrarea despre care am pomenit în aceasta cuvântare.

Numai de pe la jumătatea veacului trecut s'au făcut încercări de modernizare de către Tătărescu și alții

Gh. M. Tătărescu s'a născut la 1818 Primele noțiuni de pictură le-a învățat la un unchiu zugrav; cu subvenția episcopului Chesarie al Buzăului, a urmat la Roma în Academia Sf. Luca, pe care a terminat-o în 1848, luând premiul cel mare; iar după aceea a vizitat Parisul, Haga și celebrele galerii ale Europei. A stat și în Rusia multă vreme, iar la 1852 s'a întors în țară, ocupându-se la început cu pictarea de biserici, cum e biserica dela Măgurele a Logofătului Ion Otetelesanu și alte foarte multe, iar mai în urmă Mitropolia din Iași.

Tot cam în timpul acela apare și marele N. Grigorescu, ca pictor de biserici.

Născut la 1838 dintr'o familie a cărei membrii pare a li fost înclinați către arta zugrăvirei — căci Grigorescu a avut un unchiu zugrav pe Ion Grigorescu, cum și un frate, cel mai mare, care a învățat același meșteșug — a intrat în vârsta de 10 ani la un iconar. După 2 ani de ucenicie zugrăvia singur iconițe, pe care le vindea la Obor, iar mai târziu și icoane mai mari, — semnate *Nicu*, — pentru mănăstiri și biserici, ca icoana „Isvorul Tămăduirei” dela mănăstirea Căldărușani.

Înainte de a pleca la Paris, a lucrat cu un meșter 2 ani la zugrăvirea bisericii Zamfira din Prahova și 3 ani singur la biserica Sf. Voivozi a mănăstirii dela Agapia, pe care a terminat-o în 1861. Așa dar în vremea când zugrăvia și Tătărescu biserici.

Despre pictura bisericească a lui Grigorescu, găsim în însuși amintirile lui, în partea în care povestește despre mănăstirea Zamfira, că meșterul cu care a lucrat văzând serafimul zugrăvit de el, în creștetul bolței turlei și plăcându-i a exclamat: „Bravo, mă băete, să trăești! E cel mai frumos inger pe care l'ai făcut tu. Leit Mariuca popii, da parcă-i și mai frumoasă aici! Grigorescu făcuse adică fără să vrea, chipul de care îi eră tot sufletul plin.”

Tot așa la pictura bisericii dela Agapia. Despre aceasta d-l Vlahuță, în operă amintită, scrie următoarele, la diferite locuri:

„Sfinții lui Grigorescu sunt vii, omenește vii — destul de sfinți prin expresia de bunățate, de îndurare și de evlavie, pe care pictorul a știut să le-o dea, fără să-i desfigureze, fără să-i bizantinizeze prea mult — înțelegând instinctiv că un sentiment cerească nu poate decât infrumuseța o figură omenească. Da altcum, încă de pe atunci el nu lucră decât având înaintea lui un model viu, care să-i dea figura și atitudinea cerută. Pentru Sf. Gheorghe de pe una din vederile Altarului i-a pozat profesorul dela Iași, Miltiade Toni — un tip de frumusețe: pentru Maica Domnului, cutare femeie din Filioara; băețaul unui dulgher — pentru copilul Iisus; iar cutare măicuță, uitată de vremei, slabă, co-

coșată și sbărcită ca un hrib, cată azi cu jale la sfânta Varvara: își vede tinerețea ei acolo — aidoma gura și ochii ei de acum 50 de ani."

"Pictura dela Agapia — pictură murală în ulei — amintește prin moliciunea liniei și prin căldura coloritului, factura maestrilor Italiani ai Renașterii, despre ale căror opere Grigorescu, doar din auzite și din palide reproduceri, de va fi știut ceva la vremea aceea."

Dar, dacă Grigorescu, cu firea sa religioasă, căci de mic inbea icoanele, înaintea cărora stetea cu sfială; dacă el a început să picteze biserici, fără altă înrăurire decât aceea a naturii însăși, despre care spune atât de sugestiv în amintirile despre Agapia, unde zice că „uneori lăsa bidinelele, o luă rasna peste munți și umbra câte o zi întreagă pentru a se apuca a doua zi de lucru, ca alt om" și că „întrând o rază de soare, deodată se luminează, și biserica și sufletul său." În sfârșit, dacă Grigorescu a pictat biserici fără nici o pregătire streină, a trecut totuși peste tradițiile artei bizantine, ca și Tătărescu și ceilalți pictori cu studii din Occident, cari, dorind să imprime picturii caracterul lor, s'au grăbit a înlocui prin zugrăveli după moda occidentală. Aceste schimbări, deși de un desemn mai corect, sunt însă contrarii stilului bizantin, care nu numai n'a întrebuințat nici odată modelele vii, dar s'a distins totdeauna prin zugrăvirea sfinților după închipuirea religioasă a sfinților părinți, adică cu trupurile slăbite de lungi rugăciuni și posturi, cu fața palidă dar cu ochii mari, fiși, părând deschiși și țințiți pentru veșnicie asupra tainelor cerești. Însăși canoanele bisericești opresc, după cum am zis, înfățișarea omului sau oricărei ființe viețuitoare sub aspectul frumuseții pământestii, ca fiind o ispită a Necuratului.

(va urm.)

Alcoolismul.

Prelegere antialcoolică ținută parohienilor din Socodor.

de Iulian Paguba.

(Urmaré și fine)

Am auzit pe mulți zicând, că omul dacă bea rachiu, poate mai bine lucră. Omul lucrător însă, care nu se apucă de lucru cu capul plin nu poate ține pași cu omul plin la cap. La început ce-i drept lucră mai iute dar dela o vreme începe a-i durea capul, trupul i-se moleșește, până ce-l doboară și doarme până-i fac muștele vermi la nas.

Unii susțin, că alcoolul încălzește trupul omului. Nici afirmarea aceasta nu corespunde adevărului. Alcoolul nu încălzește nimic, ci numai irită nervii, dar și aceasta numai puțin timp ține, după aceea răcește, ca ghiata. Aceasta o poate proba ori și cine, dacă d. e. iarna, când e ger ar pleca doi înși, la un drum mai lung. Și unul să beie 3—5 deci de rachiu, iar celalalt să nu beie nimic și mă rămășesc, că cel care a beut, n'ar merge 4—5 kilometrii, până ce ar și tremura de frig și dacă ar merge o zi întreagă, ar îngheța pe drum, iar celui ce n'a beut nimic, nu i-s'ar întâmpla nici un bai.

Fraților! Am auzit nu odată și nu dela unul zicând: Dapoi ce-s 10 fileri pe zi pentru rachiu. E drept, că 10 fileri nu-s bani mulți ei, dar știm cu toții, că într'un an sunt 365 de zile, pe cari luându-i, respective înmulțindu-i, cu 10, fac 3650 coroane. Cu acești bani și un om mai în stare și-ar putea plăti darea pe

un an. Dar nu trebuie să socotim numai 10 fileri, pentru că unde-s 3 înși într'o familie cari beau, acolo se cheltuiește pe zi de 3 ori 10 fileri, pe cari înmulțindu-i cu zilele dintr'un an, adică cu 365 fac 109.50 coroane. Pe banii aceștia un om sărac și-ar putea cumpăra un porc gras, pe care mâncându-l cu familia sa, mai mult i-ar folosi decât toată rachia din lume. Aci e calculat însă după cum cheltuiește un om sărac. Un om mai în stare și bogat însă, desigur că cheltuiește de 2—3 ori atâta.

Omul alcoolic mai are și aceea patimă, că nu-i place a fi fără bani. Și aceasta de sine se înțelege, pentru că dacă n'are bani, nu poate bea. Și ca să aibă bani, vinde din bucate și ce are, iar când nu mai are ce vinde, aleargă pela bănci, ori la cutare capitalist din sat și se îngoadă în datorii, până în urmă nu-i în stare să plătească nici cametele. Urmarea e, că i-se vinde tot ce are, iar el pleacă, cu familia sa în lumea largă."

Afară de cele spuse până aci, alcoolul totdeauna a adus și aduce cu sine și azi nu numai rușine, ci și pagube și păcate mari nu numai asupra omului de rând, ci chiar și asupra capetelor încoronate, ba și asupra țârilor.

Că am toată dreptatea, voi aduce aci câteva exemple.

Din istoria universală îți fi auzit poate cu toții, despre Alexandru cel mare. Acest Alexandru după ce a biruit mai mulți împărați și a cuprins țări multe și după ce s'a simțit tare și înbuibat în toate bunățile pământului, s'a dat desfrânarilor. A început adică a bea și a-și petrece cu pretenii săi și după ce beuturile și petrecerile multe l-au făcut nervos și furios, într'o zi ca să-și facă o plăcere, a scos sabia din teacă și împuns pe toți pretenii săi cu cari a beut. Între acești preteni s'a aflat și Clitos, cel mai bun preten al său, care într'o luptă l-a scăpat dela moarte. După ce Alexandru s'a trezit din beție și a aflat despre cele întâmplate, s'a năcăjit foarte mult și a făcut rămășag, că nu va mai bea. Dar acest rămășag n'a ținut mult, căci ducându-se, să ocupe India o țeară, din Azia, de bucurie că a ocupat și țeara aceasta, a uitat și pe Clitos și rămășagul făcut și a început a chefuri și a-și petrece mai altfel ca mai înainte, până ce beuturile și nopțile nedormite i-au repus viața, abea fiind de 33 de ani. Cu el a apus apoi și împărăția lui cea mare.

Noi încă am avut un rege bețiv, spune istoria, cu numele Ladislau al IV-lea. Acest bețiv numai de rege n'a fost bun. Ce-i drept, a fost un ostaș foarte viteaz, dar ce folos, căci beutura i-a repus încă de tânăr viața.

Acuma să lăsăm la o parte ce s'a întâmplat în depărtări și să ne coborim la poporul român.

Am amintit la început, că dintre popoarele locuite în țeara noastră, poporul român consumă mai mult alcool. Nu voi aduce exemple, pentru că la acestea me-ar trebui zile întregi. E destul se amintesc numai atâta, că în general, poporul român mai mult bea, decât mănă. El dacă vinde, ori cumpără ceva bea, dacă-i fată vre-o vacă bea de bucurie, iar dacă creapă bea de năcăjit. Dacă i-se naște un prunc bea de bucurie, iar dacă-i moare cineva, bea de întristat. Dacă-și zidește o casă bea dacă-i dă cineva foc, încă bea. Cu un cuvânt, bietul român în cele mai multe locuri în viața sa tot numai bea, pentru că loznica lui e: Hai să bem până ce avem, tot voioși, bucuroși... Tot prin beție fură, aprinde și omoară. Să mergeți numai la judecătoriile din ținuturile locuite de români și zilnic le veți vedea gemând de făcători de rele.

Iată de altcun ce zice raportul procurorului re-gesc din Arad.

„Numărul criminalilor, cari au greșit în contra ordinii sociale și a legilor sub impresia sugestivă a alcoolului, nu e mai mic decât 70%. Comitatul Aradului poate, stă în privința aceasta în primul loc din Ungaria. În nici un loc nu se săvârșesc atâtea crime în proporție cu numărul locuitorilor și nicăiri nu, are alcoolul atâtea influență asupra fărâdelegilor ca în părțile locuite de naționaliști din comitatul Aradului. Acest fapt trist ni-l arată și statistica, care adevăratește, că 70% din cazurile criminale s'atribue alcoolului.”

Am mai spus odată și o repetez din nou, că conzumarea multă a beuturilor spirtuoase întunecă și tâmpește mintea și D-voastră bine știți, că omul care nu e cu mintea sănătoasă și trează, acela nici când nu-și știe aranjă și împărți trebile sale spre binele, fericirea sa și a familiei sale; nu știe deosebi răul de bine, prin urmare un astfel de om cu vorbe blânde și măgulitoare ușor îl poți suci și învărti după plac, ba chiar și înșelă îl poți foarte ușor.

Coborîndu-ne acuma în comuna noastră, cu bucurie declar, că luând în considerație numărul de aproape 6 mii de suflete locuitori al acestei comune, numărul, cari conzumă prea mult alcool dispăre cu totul. În privința aceasta numai laudă vi se cuvine.

Ce să vă mai spun, decât că vă rog, că aceia cari până acuma n'ați bent să vă țineți năravul; iar acei puțini dintre D-voastră, cari până acuma a-ți beut prea mult, să vă părăsiți în viitor beuturile căci părăsindu-le, cu toții veți deveni mai tari și mai viguroși; veți avea cu toții copii frumoși și sănătoși. Iar mintea, care e cel mai principal dar al fiecărui om, se va lumina din ce în ce tot mai mult și luminându-se, veți ști judeca cu mult mai bine. Și înarmați cu judecată sănătoasă și bună, veți ști împărtași trebile D-voastră caznice spre binele și fericirea nu numai a D-voastră, ci și a familiei D-voastră. Dar nu numai atâtea, ci veți ști cinsti și prețui mai bine așezămintele noastre bisericesti-școlare fără cari orice neam este perdat; veți ști cinsti mai bine conducătorii D-voastră, fără cari orice turmă este perdată. Aceia turmă, care umblă de capul ei, merge până la un loc, să svârcolește, pânăce cade într'o prăpastie, de unde nu o mai poate mântui nime.

Mai departe vă veți ști cinsti mai bine unul pe altul. Pentrucă ce cugetați, ce formăm noi cu toții din aceasta comună? O familie. O familie mare. Și precum în familia cea mică adevătată, mama și copiii trăiesc bine la oaltă și cu toții se supun capului familiei, tocmai așa și noi, familia aceasta mare trebuie să trăim bine la oaltă și cu toții trebuie să vă supuneți conducătorilor D-voastră.

Fraților! Din cele espuse până aci, puteți vedea, că liniștea în familie, naintarea în cele materiale și sufletești, traiul bun unii între alții, aprecierea treburilor noastre bisericesti — școlare, cinstirea limbei strămoșești și a conducătorilor D-voastră, depinde dela trezvia D-voastră; adevătat, dacă vă veți lăpăda dela conzumarea beuturilor spirtuoase.

Mulțumindu-vă pentru paciința și atențiunea ce a-ți arătat cu aceasta ocaziune, rog pe tatăl ceresc, să vă binecuvinteze și să-și reverse darul său cel sfânt asupra D-voastră, ca să puteți merge de aci înainte, numai pe căile cele bune și drepte acum și întru mulți ani. Să trăiți!

Poșta administrației.

Of. par. Checia-Română. Pentru publicarea concursului vă rugăm a ne trimite suma de 10 cor.

Aviz!

Rugăm cu stimă pe Domni preoți gr. ort. români și pe toți confrății creștini cari au contribuit pentru repararea bisericii noastre din Chișorosân a trimite oficiului parohial colectele trimise iar epitropiei banii colectați pe seama bisericii pentru a ne putea începe repararea monumentului divin.

Chișorosân, la 1911 3 aprilie st. n.

Ștefan Crișan
prezid. com.

Valeriu E. Bragea
inv. not com. par.

Concurs.

Devenind în vacanță postul de învățator dela școala de băeți gr. or. română din Checia-Română (Román-Kécsa, Torontál m.) Protopopiatul Banat-Comloș (Nagy-Komlós), prin aceasta să publică concurs cu termin de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala.”

Emolumintele împreunate cu acest post sunt: 1. Locuință liberă cu 2 chilii, cuină, cămară, podrum, ștolog, cocină și 400 stângenii grădină. 2. 1000 cor. salar în bani gata. 3. Pentru scripturistica 10 cor. 4. Spese de conferință 15 cor. 5. Dela înmormântări unde va fi poftit 1 cor. Pentru văruirea și curățirea pe dinlăuntru a locuinței învățătorești să va îngrijă alegândul învățator.

Dela recurenți să cere pelângă diploma învățătorească să conducă strana dreaptă și să instrueze elevii în cântările bisericesti, și răspunsurile liturgice și să conducă în dumineci și sărbători elevii la S. biserică; mai departe să conducă școala de repetiție fără a putea pretinde altă remunerațiune.

Să notifică în fine că recurenții, cari sunt în stare a înșința și conduce cor vocal, vor fi preferiți.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poștiți ca recursele lor ajustate cu documentele récerute conform regulamentului în vigoare, adresate comitetului parohial din Checia-Română, să le subștearnă Prea On. oficiu protopresbiteral în Banat-Comloș (Nagy-Komlós, Torontál m.) în timp legal și să se prezinte în vre-o duminică sau sărbătoare în S. biserică din Checia-Română pentru a-și arată desteritatea în cant și tipic.

Din ședința comitetului parohial din Checia-Română ținută la 17/30 martie 1911.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: Mihai Păcățian adm. protopresb. 1—3

Pe baza autorizării primite dela Venerabilul Consistor sub Nrul 6330/910 prin aceasta repetesc escrierea din oficiu a concursului pentru îndeplinirea parohiei a doua vacanta din Murani (pprezbiteratul Timișorii) cu termin de 30 de zile dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala.”

Beneficiul se compune din folosirea sesiunii parohiale, stolele și birul legal, cum s'a prestat și până acum. Eventuala întregire a dotației din vistieria statului o va primi alesul conform evalueațiunii sale. Dările publice după beneficiu le va suportă alesul.

Dela recurenți se cere evalueațiunea prescrisă prin Regulament pentru parohii de clasa primă. Recurenții vor avea să se prezente în s. biserică, spre a-și

arăta desteritatea omiletică și rituală pe lângă observarea §-lui 33 din Regulament. Recursele adresate comitetului parohial sunt a se trimite la scrisorile oficiu. Timișoara, 14/27 martie 1911

Oficiul pprezbiteral gr. or.
rom. al Timișorii.

Dr. Traian Putici protoprezbiter.

—□— 2—3

Pe baza ordinelor consistoriale cu Nr.ii 1549 respective 2437/1910 și 782/1911 prin aceasta să escrie din nou concurs pentru îndeplinirea capelaniei temporale sistematizate pe lângă veteranul paroh Teodosiu Motorca din Dud cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 1. Jumătate din sesiunea parohială. 2. Jumătate din birul preoțesc și stolele legale. 3. Cvota din ajutorul de stat pentru capelan.

Toate dările după partea beneficiată de capelan le va suportă alegândul.

Parohia fiind clasificată de clasa II-a, dela reflectanți se cere cvalificațiunea prescrisă pentru astfel de parohii.

Alegândul va fi obligat a catehiză la școala noastră conf. fără a atșeptă altă remunerațiune.

Doritorii de a ocupa acest post sunt datori a-și înainta recursese ajustate conform regulamentului și adresate comitetului parohial din Dud, P. O. oficiu protopopesc din Șiria (Világos) având pe lângă stricta observare a §-lui 33 din Reg. pentru parohii a să prezentă în s. biserică gr. or. rom. din Dud în cutare-va duminică ori sărbătoare spre a-și arată desteritatea în cele rituale.

Dat în ședința extraordinară a comitetului parohial din Dud la 14/27 martie 1910.

Ioan Crișan,
v. prezident.

Ioan Volerțir,
not. com. par.

În conțetegere cu: Mihail Lucuța, prot. rom. ort.

—□— 2—3 gr.

Pe baza Incuviințării vener. consistor diec Nr. 183/911 prin aceste să publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala“ pentru îndeplinirea parohiei de clasa II Honțisor — Gurahonț (Honcér Honctő) pprezv. Halmagiului devenită în vacanță prin trecerea în deficiență a parohului Ioan Mera.

Emolumentele sunt: 1 sesiunea parohială din Honțisor 12 jug. din Gurahonț 10 jugh. pământ arător și fanaț și în fiecare comună câte un intravilan; de după care dările publice va avea să le solvească preotul. Să obsearvă că în Honțisor din sessia paroh. o parcelă numită la Troași preotul e dator că o cedeze comunei în mod gratuit și mai departe ca „adăpător“

2. Stolele legale, cari după coala de fasiune B fac 105 cor.

3. Birul parohial dela Honțisor dela fiecare număr de casă câte 1/2 măsură de cucuruz, dela filia Gurahonț câte 1 măsură cucuruz sfărmat peste tot în valoare de 200 cor.

4. Intregirea dela stat.

5. De locuință va avea să se îngrijească alesul pe spesele sale ori în parohia matră ori în filia Gurahonț.

Viitorul preot e îndatorat să catehizeze elevii gr. or. rom. dela școala de stat din Gurahonț și la școala confes. din Honțisor.

Doritorii de a ocupa acest post sunt avizați ca recursese lor ajustate conform regulam. p. parohii să le subștearnă în termenul susindicat pe calea oficiului ppresbit. din Halmagi Nagyhalmany Comitetului

paroh. din Honțisor—Gurahonț având a să prezentă sub durata concursului în vre-o duminică ori sărbătoare atât în biserica din matra Honțisor cât și în filia Gurahonț predicând ori servind spre a să face cunoscut poporului.

Din ședința comitetului paroh. din Honțisor—Gurahonț ținută la 3/16 ianuarie 1911.

Ioan Mera,
preot preș. com. p.

Stefan Ponta,
Inv. not. com. par.

În conțelegere cu mine: Cornel Lazar protopresbiter.

—□— 2—3

Pentru întregirea postului de învățător din Secaș, tractul Belințului, să escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1. În bani gata 800 cor.
2. Conferența 20 cor.
3. Scripturistica 10 cor.
4. De fiecare înmormântare 40 fileri, eventual 80 fileri.
5. Locuință în natură, cu grădină de legume lângă ea.

Întregirea salariului la 1000 cor. e cerută dela stat și cvincvenalele asemenea se vor cere.

Alesul e îndatorat a prestă serviciile cantonale în și afară de biserică și a instrui tinerimea școlară în cântările bisericesti fără altă remunerație.

Preferiți vor fi cei destoinici a instrui și dirigi cor bisericesc.

Petiția concursuală, ajustată conform legilor în vigoare, să așterne comitetului parohial, pe calea oficiului protoprezbiteral gr. or. rom. din Belinț, (Belincz, Temes-megy) ear reflectanții sânt poștiți a să prezentă, în lăuntru termenului concursual, într'o duminică ori într'o sărbătoare, în s. biserică, spre a-și arată desteritatea în cântare și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: Gherasim Sărb protopresbiter.

—□— 2—3

Pentru ocuparea postului învățătoresc dela școala conf. gr. or. rom. din Temeșesti (Temesd) ppialul Radnei, prin aceasta se escrie concurs, cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare în organul oficios diecezan.

Cel ales la acest post beneficiază.

1. Bani gata 544 cor.
2. 16 jughere pământ la deal.
3. Lemne din pădurea urbarială (8/166) din cari se va încălzi și sala de învățământ.
4. Pentru curatorat cor. 16.
5. Spese de conferințe 20 cor.
6. Pentru scripturistica 10 cor.
7. Dela înmormântările, la cari va fi poștit 1 cor; cu liturgie 2 cor.
8. Cvartir cu 2 odăi, cuină, cămară, supraedificate și grădină.

Darea după pământ și pădure o plătește alesul. Alesul are să provadă cantoratul fără altă remunerațiune.

Să obsearvă, că întregirea salariului la minimalul legal e votat dela stat, în principiu, și alesului i-se va pune în curgere — după ocuparea postului. —

Recurenții să-și ajusteze recursese lor după prescriesele regulamentare și, adresate comitetului parohial din Temeșesti, să le susțearnă P. On. Oficiu ppopesc

în Mariaradna, apoi să se prezinte în vre-o Duminică ori sârbătoare în sta Biserica din Temeșești, pentru a-și arăta desteritatea în cele cantorale.

Temeșești, la 1/14 martie 1911.

Solomon Giurcoane
președ. com. par.

D. Cirtă
not. com. par.

În conțelegere cu: *Procopiu Givulescu* protoprezbiter
inspector de școale.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătoresc dela școala a doua paralelă, confes. gr. or. rom. din **Bara**, tractul **Belinț**, comitatul **Caras-Severin**, să escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala.”

Emolumentele împreunate cu acest post sânt:

1. În bani gata 810 cor.; 2. Scripturistica 15 cor.; 3. Pentru conferență 4 cor. la zi și cărașie; 4. Locuință liberă în zidirea nouă a școalei, constătătoare din 2 chilii, bucătărie și cămară; 5. Grădina de legumi lângă școală; 6. Dela înmormântare simplă 40 fl., cu liturgie 1 cor.

Întregirea salariului la 1000 cor. și cvinvenalele s'au cerut dela stat.

De curator să îngrijește comuna bisericească.

Cel ales va presta servite cantorale fără altă remunerație.

Reflectanții sânt poftiți a să prezintă în vre-o duminică sau sârbătoare la s. bisdrică din **Bara**, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Preferiți vor fi cei apți a înființa și a dirigia cor vocal.

Cei cari doresc să ocupe acest post au să-și aștearnă petițiile, instruate conform legilor în vigoare, comitetului parohial din **Bara**, pe calea oficiului protopopesc gr. or. rom. din **Belinț** (**Bélincz**, **Temes-megyé**.) în lăuntru terminului concursual.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Gherasim Sârb* protopresbiter.

—□—

2—3

Licitațiune minuendă.

Pentru pictura și repararea sf. biserici gr. or. din **Sușanoveț** (**Sziklás**) protoprezbiteratul **Belinț** conform planului și preliminarului de spese aprobat de Ven. Consistor sub Nr. 1370/1911 se publică licitațiune minuendă pe lângă următoarele condițiuni:

1. Licitațiunea se va ținea 3/16 Aprilie la 2 ore d. a.

2. Prețul esclămării 3135 cor.

3. Licitanții au se depună 10% din prețul esclămării ca vadiu.

4. Preliminarul de spese și condițiunile de licitație să pot vedea la oficiul parohial gr. or. din loc.

5. Licitanții nu-și pot formă drept la diurne și spese de călătorie pentru participare.

Comuna bisericească își rezervă dreptul a da întreprinderes acelu măestru în care va avea mai multă încredere.

Sușanoveț, (**Sziklás**) la 16/29 Martie 1911.

Iosif Cloambeș.
paroh preș com. pa.

—□—

1—1

În legătură cu renovarea și reconstruirea edificiului sfintei biserici din **Otlaca**, prin aceasta se publică licitațiune minuendă pentru renovarea și întregirea iconostasului, pe Duminica Floriilor 3/16 aprilie a. c. după amiaz la 3 ore, în localitatea școalei de lângă biserică.

Prețul de strigare: 2900 coroane în vadiu 5%.

Reflectanții n'au drept a pretinde dela comuna bisericească diurne și spese de călătorie.

Planul și preliminarul de spese se pot cercă la oficiul parohial în orele oficioase.

Comitetul parohial.

—□—

1—1

În urma încuviințării Ven. Consistor arădan sub Nrul 7107/1910 se publică concurs de licitațiune minuendă pentru zidirea din nou a sf. biserici gr. ort. română din **Kisróna** (**Ravna**) pe 17/30 aprilie a. c.

1. Prețul exclămării 13000 cor. conform preliminarului de spese și a materialului adunat în parte se va statori cu ocaziunea licitațiunii.

2. Licitanții au să depună ca vadiu în bani gata ori în hârtie de valoare acceptabile 10% din prețul de exclamare. Planul și preliminarul de spese și condițiunile de licitație se pot vedea la oficiul parohial gr. ort. român din loc.

Licitanții nu-și pot formă drept la diurne și spese de călătorie pentru participare. Comuna bisericească își rezervă dreptul de a da lucrul în întreprindere acelu măestru în care va avea mai multă încredere.

Kisróna, (**Ravna**) la 20 martie (2 aprilie) 1911.

Simesie Jozsa
președintele com. paroh.

Stefan Musca
not. com. par.

—□—

1—3

CANCELARIE ADMINISTRATIVĂ ȘI BI-ROU DE INFORMAȚIUNI ÎN BUDAPEȘTA

Procur și dau informațiuni în toate afacerile procesuale, extraprocusuale, administrative și comerciale; mijlocesc împrumuturi personale, hipotecare și amortizaționale ieftin și în scurt timp; mijlocesc cumpărări, vânzări, exarendări de bunuri, mașini, motoare și alte recvizite economice; finanțez parcelări de moșii, esoperez ajutoare de stat pentru preoți, învățători, școale și pentru cumpărarea de izlaze și pășuni; efeptuesc tot felul de comande comerciale eventual și la bursă prompt, pe lângă taxe moderate și anticipație pentru corespondență.

Dr. Constantin Manea, avocat diplomat,
VIII., Aggteleki-u. 10., l. 7. Nrul Telefonului 171-27.